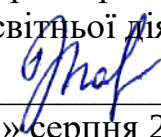

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

**ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з освітньої діяльності
 Оксана КОЛЯДА
«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ОК 2.18 Міжнародний туризм _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма _____ **«Туризм»** _____
(назва освітньої програми)

освітнього рівня _____ **перший (бакалаврський)** _____
(назва освітнього рівня)

галузь знань _____ **24 Сфера обслуговування** _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність(ності) _____ **242 Туризм** _____
(шифр і назва спеціальності(тей))

Інститут філології та масових комунікацій

Обсяг, кредитів: 5

Форма підсумкового контролю: іспит

Київ - 2024 рік

Робоча програма Міжнародний туризм
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освіти за галуззю знань 24 Сфера обслуговування, спеціальністю 242 Туризм. «29» серпня 2024 року. 36 с.

Розробники: Ольшанська Олександра Володимирівна, доктор економічних наук, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Викладачі: Ольшанська Олександра Володимирівна, доктор економічних наук, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

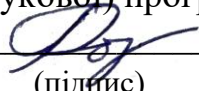
Завідувач кафедри Танська Л.В.

 _____ Людмила ТАНСЬКА
 (підпис) (прізвище та ініціали)

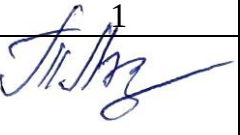
«29» серпня 2024 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної / наукової) програми (керівником проектної групи) Освітньо-професійна програма «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування. Кваліфікація: бакалавр з туризму, протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник робочої групи)

 _____ Антоніна КОРОТЄЄВА
 (підпис) (прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2024/2025	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри / циклової комісії	29.08.2024			
№ протоколу	Протокол № 1			
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою:
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=7927>

Робочу програму перевірено

«29» серпня 2024 р.

Заступник директора

Інституту філології та масових комунікацій Каріна ШЕКІР

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	7
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
4.1. Анотація дисципліни.....	9
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	11
4.2.1. Тематичний план.....	11
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	13
4.3. Форми організації занять.....	14
4.3.1. Теми практичних занять.....	14
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	15
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	15
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.....	15
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	15
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.....	16
6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру.....	17
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	17
6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	18
6.5. Орієнтовний перелік питань до заліку.....	19
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	22
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю.....	23
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	24
7.3. Рекомендована література.....	34
7.4. Інформаційні ресурси.....	35
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	36

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань <u>24 Сфера обслуговування</u> (шифр і назва)	Вид дисципліни <u>обов’язкові</u> (обов’язкова чи за вибором здобувача освіти)	
	Спеціальність <u>242 Туризм і рекреація</u> (шифр і назва)	Цикл підготовки професійний (загальний чи професійний)	
Модулів – 2	Спеціалізація _____ - _____ (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u> (назва)	Семестр	
Загальний обсяг годин – 150		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3,5 самостійної роботи здобувача освіти – 7		Освітній / освітньо-професійний ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекція
	26 год		год.
	Практичні, семінарські		
	26 год		год
	Лабораторні		
	0 год		год
	Самостійна робота		
	98 год		год
Індивідуальні завдання: 0 год			
Вид семестрового контролю: іспит			

Примітка. Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми здобуття освіти

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою викладання дисципліни «Міжнародний туризм» є:

- засвоєння основних теоретичних положень з міжнародного туризму;
- поглиблення та розширення теоретичних знань про особливості організації, функціонування та перспективи розвитку міжнародного туризму;
- поглиблення теоретичних знань про особливості міжнародного туризму та місця України на його ринку;
- засвоєння основних теоретичних положень з основ методології вивчення світових туристичних потоків, тенденцій їх формування;
- набуття здобувачами освіти практичних професійних компетенцій з організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Завданням вивчення дисципліни «Міжнародний туризм» є:

- ознайомити здобувачів освіти з досвідом зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою;
- вивчити діяльність міжнародних туристичних організацій;
- конкретизувати підходи до класифікації та сегментування туристичних ринків світу;

- визначити особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації;
- проаналізувати сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму;
- організація статистичного обліку та спеціальних туристичних спостережень;
- формувати та уніфікувати термінологію у сфері міжнародного туризму.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- різновиди національних туристичних адміністрацій та умови їх діяльності в країнах світу;
- класифікаційні ознаки світових ринків готельних і туристичних послуг;
- характеристику впливів різних груп факторів на особливості функціонування та розвитку світової готельної та туристичної галузей;
- принципову схему взаємодії суб'єктів світового туристичного ринку;
- основи методології статистичного обліку світових туристичних потоків.

вміти:

- здійснювати дослідження глобального та регіональних ринків туристичних послуг;
- користуватися статистичними базами даних, що відображають динаміку світових туристичних потоків;
- знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами на світовому ринку туристичних послуг;

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність міжнародного туризму як економічного та соціокультурного феномену

Тема №1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.

- 1.1. Сутність міжнародного туризму.
- 1.2. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку.
- 1.3. Соціокультурне значення міжнародного туризму.
- 1.4. Прояви негативного впливу міжнародного туризму.

Тема №2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу.

- 2.1. Історичні форми розвитку туризму.
- 2.2. Чинники формування попиту і пропозиції міжнародного ринку туристичних послуг.
- 2.3. Форми організації державного регулювання туристичної галузі країн світу.

Тема №3. Міжнародні туристичні організації.

- 3.1. ООН у системі міжнародного туристичного співробітництва.
- 3.2. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО).
- 3.3. Класифікація міжнародних туристичних організацій.
- 3.4. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму.

Тема №4. Статистика міжнародного туризму.

- 4.1. Історія розвитку статистики міжнародного туризму.
- 4.2. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму.
- 4.3. Основні статистичні одиниці туризму.
- 4.4. Статистика туристських потоків.
- 4.5. Статистика туристичних доходів і витрат.
- 4.6. Організація і методи статистичного обліку.

Тема №5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.

- 5.1. Сутність та особливості ринку міжнародного туризму.
- 5.2. Класифікація ринків міжнародного туризму за цілями подорожей.
- 5.3. Туристичне районування світу.
- 5.4. Суб'єкти ринку туристичних послуг, специфіка їх цілей та діяльності.
- 5.5. Проблеми сегментування туристичного попиту.
- 5.6. Особливості формування та вивчення туристичного попиту.

5.7. Місце України на ринку міжнародного туризму.

Змістовий модуль 2. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації

Тема №6. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.

- 6.1. Туристичний продукт. Капітал як ресурс виробництва туристичного продукту.
- 6.2. Концентрація виробництва в туризмі.
- 6.3. Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії.
- 6.4. Транснаціоналізація готельного бізнесу.

Тема №7. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму.

- 7.1. Особливості індустрії міжнародного туризму.
- 7.2. Туроператори і турагенти.
- 7.3. Заклади розміщення та харчування туристів.
- 7.4. Система транспортних перевезень.
- 7.5. Інноваційні процеси в міжнародному туризмі.
- 7.5. Прогнозування перспектив розвитку індустрії міжнародного туризму експертами ВТО.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: «Географія туризму», «Фізичне виховання», «Основи туризмознавства», «Готельно-ресторанний бізнес», «Організація туристичної діяльності».

Міжпредметні зв'язки: «Основи туризмознавства», «Фізичне виховання», «Географія туризму», «Екологія та екологічна етика», «Активний туризм», «Організація туристичної діяльності», «Статистика в туризмі», «Музеєзнавство», «Інформаційні технології в галузі туризму», «Основи туризму та орієнтування», «Туристичне країнознавство», «Туристсько-рекреаційні комплекси світу», «Спеціалізований туризм», «Менеджмент у туризмі», «Маркетинг у туризмі», «Готельно-ресторанний бізнес».

4.2. Структура навчальної дисципліни «Міжнародний туризм»

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. Сутність міжнародного туризму як економічного та соціокультурного феномену															
Тема №1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	22	4		4			14								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Тема №2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу.	22	4		4			14								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Тема №3. Міжнародні туристичні організації.	22	4		4			14								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Тема №4. Статистика міжнародного туризму.	16	2		2			12								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації
Тема №5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.	18	4		4			10								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка доповіді та проведення її презентації

															ії презентації
Модульний контроль	6						6								Письмова модульна контрольна робота
Разом за змістовим модулем 1	106	18		18			70								
Змістовий модуль 2. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації															
Тема №6. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.	22	4		4			14								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка довіді та проведення ії презентації
Тема №7. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму.	20	4		4			12								АР, СР, ІР: огляд додаткової літератури, підготовка довіді та проведення ії презентації
Модульний контроль	2						2								Письмова модульна контрольна робота
Разом за змістовим модулем 2	44	8		8			28								
Усього годин	150	26		26			98								

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Міжнародний туризм»

Разом: 150 год, лекції – 26 год, практичні заняття – 26 год, самостійна робота – 98 год, підсумковий контроль – 2 год.

Заняття	Тема	Самостійна робота, кількість балів
Змістовний модуль 1. Сутність міжнародного туризму як економічного та соціокультурного феномену		
Лекція 1	Тема №1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	
Практичне 1	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	
Практичне 2	(Продовж). Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	
Лекція 2	Тема №2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу.	
Практичне 3	Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу.	
Практичне 4	(Продовж). Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу.	
Лекція 3	Тема №3. Міжнародні туристичні організації.	
Практичне 5	Міжнародні туристичні організації.	
Практичне 6	(Продовж). Міжнародні туристичні організації.	
Лекція 4	Тема №4. Статистика міжнародного туризму.	
Практичне 7	Статистика міжнародного туризму	
Практичне 8	(Продовж). Статистика міжнародного туризму	
Лекція 5	Тема №5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.	
Практичне 9	Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.	
Практичне 10	(Продовж). Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	
Види поточного контролю		30
Змістовний модуль 2. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації		
Лекція 6	Тема №6. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.	
Практичне 11	Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.	
Практичне 12	(Продовж). Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.	
Лекція 7	Тема №7. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	
Практичне 13	Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	
Практичне 14	(Продовж.) Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	
Практичне 15	(Продовж.) Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	

Види поточного контролю		30
Підсумковий контроль	Іспит	40
	Всього:	100

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Темі практичних занять

Заняття	Тема	кількість год
Змістовий модуль 1.		20
Практичне 1	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	2
Практичне 2	(Продовж). Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	2
Практичне 3	Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу	2
Практичне 4	(Продовж). Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу	2
Практичне 5	Міжнародні туристичні організації	2
Практичне 6	(Продовж). Міжнародні туристичні організації	2
Практичне 7	Статистика міжнародного туризму	2
Практичне 8	(Продовж). Статистика міжнародного туризму	2
Практичне 9	Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	2
Практичне 10	(Продовж). Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	2
Змістовий модуль 2.		10
Практичне 11	Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.	2
Практичне 12	(Продовж). Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації.	2
Практичне 13	Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	2
Практичне 14	(Продовж). Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	2
Практичне 15	(Продовж). Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	2
	Всього:	30

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

За джерелом інформації: лекція, наочні методи: метод ілюстрації, метод демонстрацій, кейс-метод. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: Індуктивні та дедуктивні методи. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні та проблемно-пошукові методи навчання. До репродуктивних методів належать пояснювально-ілюстративний і відтворювальний.

Пояснювально-ілюстративний метод. Відтворювальний метод. Проблемно-пошукові методи навчання. Метод проблемного викладу. Частковопошуковий, або евристичний, метод. Дослідний метод. За ступенем керування навчальною діяльністю: самостійна робота, індивідуальна робота та самоосвіта.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), перегляд відеооглядів інновацій в сфері туризму.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається із двох змістових модулів і викладається в цьому навчальному семестрі.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Індивідуальні дослідження, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю
I. Обов'язкові	
1.1. Відвідування лекцій	Не передбач.
1.2. Відвідування практичних занять	Не передбач.
1.3. Робота на практичному занятті	5
1.4. Виконання завдань для самостійної роботи	
1.5. Виконання модульної роботи	5
1.6. Виконання ІНДЗ	15
Разом: 60	
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 60	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60	
II. Додаткові	
Виконання завдань для самостійного опрацювання	
2.1. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10
2.2. Підготовка конкурсної наукової роботи з будь-якої теми курсу	10
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5
Разом: 25	
Максимальна кількість балів за додаткові види роботи: 25	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60	

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60	відмінно	5	A	відмінно

та більше				
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Базові засади формування поняття «міжнародний туризм».
2. Визначте показники прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку приймаючих країн.
3. Проаналізуйте функції міжнародного туризму.
4. Що таке «туристичний мультиплікатор»? Назвіть його види.
5. Обґрунтуйте позитивний вплив міжнародного туризму на зобереження історико-культурної спадщини.
6. Визначте основні прояви негативного впливу туризму на суспільство.
7. Які заходи вживають у різних країнах світу для подолання негативного впливу туризму?
8. Дайте визначення поняття «елітарний туризм».
9. Поясніть поняття «масовий туризм».
10. Проаналізуйте кожен з факторів, що впливають на розвиток міжнародного туризму.
11. Вкажіть основні форми державного регулювання міжнародного туризму.
12. Опишіть основні механізми підтримки розвитку міжнародного туризму.
13. Назвіть основні особливості правового регулювання міжнародної туристичної діяльності в різних країнах.
14. Перелічіть завдання, які стоять перед сертифікацією в туризмі.
15. Навіщо потрібна стандартизація в міжнародному туризмі?
16. Що таке «ліцензування туристичної діяльності».
17. Особливості ліцензування туристичної діяльності.
18. Які особливості податкового регулювання міжнародної туристичної діяльності в різних країнах.
19. Як держава бере участь у вирішенні питань підготовки кадрів для сфери туризму?
20. Які міжнародні туристичні організації ви знаєте і в чому полягають їх завдання?
21. Яку роль відіграє ООН у розвитку міжнародного туризму?
22. Які структура, мета і форми роботи Всесвітньої організації туризму?
23. Наведіть класифікацію міжнародних туристичних організацій.
24. Для чого створюються регіональні туристичні організації? Наведіть їх приклади.
25. Наведіть приклади основних всесвітніх конференцій і нарад із питань туризму. Які головні питання обговорювалися на цих форумах?
26. Охарактеризуйте питання, що стали предметом розгляду Римської конференції ООН з міжнародного туризму.
27. Проаналізуйте основні положення документу «Акапулько» (1982 р.).
28. Яким є значення Гаазької декларації для розвитку туризму?

29. Розкрийте значення Декларації Всесвітньої конференції міністрів туризму 1994 р.
30. Що таке «статистика попиту» в міжнародному туризмі?
31. Назвіть основні одиниці статистичного обліку міжнародного туризму, дайте їх визначення, вкажіть відмінності.
32. Які категорії включають в класифікацію попиту в статистиці міжнародного туризму?
33. Які показники використовують в статистиці доходів і витрат у міжнародному туризмі?
34. Які методи статистичного обліку міжнародного туризму Ви знаєте?
35. У чому полягають переваги та недоліки основних методів збору інформації про міжнародний туризм?
36. Охарактеризуйте структуру ринку міжнародного туризму.
37. Скільки макрорегіонів світу виділяє ЮНВТО?
38. Що таке сегментування туристичного попиту?
39. За якими критеріями здійснюється сегментування туристичного попиту?
40. Порівняйте кількісні та якісні підходи до прогнозування туристичного попиту.
41. З якою метою проводиться сегментація туристичного ринку?
42. Назвіть сучасні тенденції туристичного попиту та фактори їх визначення.
43. Охарактеризуйте специфіку розвитку міжнародного туризму в Україні.
44. Визначте перспективні нарядки розвитку міжнародного туризму в Україні.
45. Окресліть поняття «туристичний продукт». Які фактори використовуються при його виробництві?
46. Назвіть основні форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі.
47. Визначте причини та умови діяльності транснаціональних корпорацій у туристичному бізнесі.
48. Визначте позитивні та негативні сторони транс націоналізації у туристичній індустрії.
49. Охарактеризуйте структуру індустрії міжнародного туризму.
50. Наведіть класифікацію туроператорів.
51. Яка стандартна класифікація засобів розміщення туристів?
52. Перелічіть типи готельних підприємств.
53. Назвіть основні системи класифікації готелів у деяких країнах.
54. Які вимоги висуваються до персоналу, що працює в готелі «5 зірок»?
55. Які підприємства масового харчування залучаються до організації харчування туристів?
56. Охарактеризуйте типи підприємств масового харчування.
57. Як взаємопов'язані туризм і транспортні системи?
58. Назвіть особливості автобусного та автотранспортного туризму.

59. Яку роль відіграє залізничний транспорт у туризмі?
60. Охарактеризуйте функції міжнародних організацій авіаперевізників.
61. Що становить нормативно-правову базу морських міжнародних круїзів?
62. Проаналізуйте прогнози перспектив розвитку індустрії міжнародного туризму експертів ЮНВТО.

ПРИКЛАД БІЛЕТУ ДО ЗАЛІКУ

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
КАФЕДРА / ЦИКЛОВА КОМІСІЯ туризму, документних та міжкультурних
комунікацій

Освітній / освітньо-професійний ступінь: бакалавр

Усі спеціальності / спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

Семестр: осінній / весняний

Навчальна дисципліна: Міжнародний туризм

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Визначте показники прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку приймаючих країн.
2. Охарактеризуйте структуру ринку міжнародного туризму.
3. Дайте характеристику типів підприємств громадського харчування.

Затверджено на засіданні кафедри /циклової комісії туризму, документних та міжкультурних комунікацій

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри / голова циклової комісії _____ Людмила
ТАНСЬКА

(підпис) (ППП)

Екзаменатор _____ Олександра ОЛЬШАНСЬКА _____
(підпис) (посада, ППП)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Електронний навчально-методичний комплекс дисципліни на платформі Інтернет-підтримки дистанційного навчання Moodle.
3. Контрольні питання з курсу.
4. Індивідуальні завдання для проведення поточного модульного контролю з дисципліни.
5. Мультимедійні презентації з курсу

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю:

Застосування диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю.

Диференційоване викладання передбачає створення навчального середовища та організацію освітнього процесу таким чином, щоб забезпечити успішне опановування дисципліни здобувачами освіти з різними освітніми потребами (з порушеннями психофізичного розвитку, з обдарованістю, з різних культур).

Основоположним принципом диференційованого викладання є застосування різноманітних форм організації освітнього процесу. Їх використання допомагає педагогам врахувати у освітньому процесі такі студентські відмінності:

рівень підготовленості – через коригування темпу навчання та рівня складності матеріалу;

індивідуальні стилі навчання – через організацію численних видів діяльності, щоб здобувачі освіти мали змогу отримувати та опрацьовувати інформацію в різний спосіб, на різних рівнях;

інтереси – спираючись на схильності, зацікавлення та бажання самого здобувача освіти опанувати певну тему чи виробити певне вміння.

Виходячи з цих положень, можна окреслити три підходи до диференціації викладання:

- 1) адаптація змісту, процесу та продукту навчальної діяльності;
- 2) варіювання вимог щодо ступеня виконання завдань здобувачами освіти на окремому занятті або впродовж вивчення ширшої теми;
- 3) застосовування широкого спектру форм і методів організації навчальної діяльності; та виокремити чотири фактори, що забезпечують диференційоване викладання: а) зосередження на головних поняттях, ідеях та вміннях у кожній темі навчальної дисципліни; б) урахування індивідуальних відмінностей здобувача освіти; в) поєднання оцінювання та викладання; г) постійна адаптація, модифікація змісту, процесу (методів і форм) та продукту навчальної діяльності.

Про диференційоване викладання можна говорити як про підхід, який демонструє: прийняття викладачем різноманітності студентського колективу (різні рівні базових і поточних знань здобувачів освіти, їхня підготовленість, навчальні інтереси, індивідуальні стилі навчання); навички педагога щодо організації процесу навчання здобувачів освіти з різними навчальними можливостями в умовах однієї академічної групи; прагнення викладача

просувати здобувачів освіти на більш високий рівень, забезпечуючи їм особистий успіх та надаючи необхідну підтримку і допомогу.

1. Електронний навчально-методичний комплекс дисципліни на платформі Інтернет-підтримки дистанційного та відкритого навчання Moodle.
2. Адаптовані контрольні питання з курсу.
3. Адаптовані індивідуальні завдання для проведення поточного модульного контролю з дисципліни.
4. Адаптовані мультимедійні презентації з курсу

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Активні туристи – різnorідна (гетерогенна) група, що об'єднує представників різних соціальних прошарків і характеризується середнім рівнем прибутків (технічні працівники, висококваліфіковані робітники, службовці та ін.).

Альпінізм – вид спорту, високогірний туризм, сходження на важкодоступні гірські вершини, льодовики тощо.

База відпочинку – рекреаційне підприємство, місце обслуговування відпочиваючих.

Балунінг – катання туристів на повітряних кулях (теплових аеростатах, теплових повітряних кулях), прогулянка, подорож на них.

Бальнеологія – розділ культурології, що вивчає мінеральні води та їх лікувальні властивості.

Безмитний ввіз – пропуск для перевезення через митний кордон відповідної країни товарів без обкладання їх ввізним митом. Звичайно безмитно пропускаються предмети, що не є предметом торгового обороту (наприклад, особисті речі).

Берегове обслуговування – сукупність послуг, що надаються учасникам круїзу в портах стоянки (екскурсії, харчування, відвідування театрів тощо).

Ботокемпінг – рекреаційне підприємство (низова ТРС) сезонного типу зі спорудами та засобами для технічного обслуговування плавзасобів. Знаходиться на березі річки або іншої водойми і розміщується в проміжних пунктах лінійних водних туристських маршрутів.

Будинок відпочинку – рекреаційне підприємство (низова ТРС), що характеризується різноманітними циклами рекреаційних занять і переважним використанням ресурсів прилеглої території.

Будинок туриста – установа, завданнями якої є пропаганда туризму та екскурсій, надання методичної допомоги туристам та робітникам туристсько-екскурсійних установ.

Бюджет часу – система показників, що характеризують розподіл затрат часу за видами його використання як окремої людини та її сім'ї, так і певної групи населення. На основі аналізу бюджету часу розробляють заходи щодо

раціоналізації праці, організації побуту та відпочинку.

Бюро обслуговування – бюро при готелі, що здійснює обмін ваучерів на турдокументи, валютно-фінансові операції, пов'язані з перебуванням іноземного туриста в країні, забезпеченням його транспортом і квитками для відвідування культурно-видовищних закладів тощо.

Валютна ефективність – співвідношення надходжень в іноземній валюті за реалізацію товарів або послуг і витрат на виробництво цих товарів або послуг у національній валюті.

Вартість туру – грошовий вираз туристського обслуговування на маршруті, путівки. Включає аванс і повну вартість туру.

Ваучер туристський – основний документ, що підтверджує аквізицію та туристський статус особи або групи, на підставі якого іноземні туристи - індивідуали та туристські групи приймаються і обслуговуються в Україні, а також вітчизняні туристи - за кордоном.

Відпочинок – специфічна сфера життя і діяльності людини; в містобудівному аспекті – просторова організація вільного часу, поєднання природного і штучно створеного матеріального середовища, що перебуває в тісній взаємодії з виробництвом і житлом.

Гід перекладач – екскурсовод, провідник туристської групи, який вільно володіє мовою країни перебування.

Гідропарк – впорядкована територія (організований простір), характеризується перевагою водойм як найважливіших об'єктів організації літнього відпочинку.

Гірськолижна станція – рекреаційне підприємство (низова РС), до складу якого входять житловий комплекс, механічні підіймачі, лижні траси, автомобільні стоянки тощо.

Група туристська додаткова – туристська група понад протокол або угоду, що визначають кількість прийнятих груп протягом туристського року.

Група туристська спеціалізована – туристська група, що має певну виробничу, суспільну або навчальну програму.

Дайвінг – вид туризму та відпочинку, підводне плавання з аквалангом (Червоне та Карибське моря, Середземне море в районі о Мальти, Мальдівські, Коморські острови в Індійському океані, Великий Бар'єрний Риф біля узбережжя Австралії в Тихому океані).

Джампінг – стрибки сторч головою у прірву з прив'язаним до ніг еластичним тросом.

Державні природні парки – складова частина державного природно-заповідного фонду; території, призначені для науково-пізнавального, спортивно-оздоровчого туризму та відпочинку; розташовуються на відстані від великих міст і мають власний режим природокористування.

Документальні пам'ятки – акти органів державної влади, управління, інші писемні та графічні документи, кінофотодокументи звукозаписи, давні рукописи та архіви, записи фольклору і музики, рідкісні друковані видання.

Екскурсант – тимчасовий відвідувач, що перебуває в країні відвідування менше 24 год.

Екскурсійний пункт – поселення з невеликим культурно-історичним потенціалом спеціалізованої тематики і мінімальним набором необхідних інфраструктурних об'єктів, що забезпечують надання спеціалізованих екскурсійних послуг.

Етнос – вид сталого угруповання людей, що історично виник і представлений племенем, народністю, національним термін близький за значенням до поняття «народ» в етнографічному смислі.

Ефективність ТРС – властивість, що ставить у відповідність витратам ресурсу досягнутий при цьому результат; відбиває ступінь досягнення мети при фіксованих витратах ресурсу.

Ємність ТРС – здатність забезпечувати заняття певній кількості рекреантів без порушення психофізичної комфортності і стійкості природних та культурних комплексів.

Кантрі-туризм – етнографічний туризм, один з видів пізнавального туризму, що набув поширення в сільській місцевості, передбачає знайомство з фольклором, побутом корінного населення, народними традиціями, архітектурою та іншими ментальними цінностями.

Каньйонінг – спортивне проходження водоспадів і каньйонів з використанням спелеологічного спорядження та техніки. Каньйонінг останніми роками набув поширення у Франції, Іспанії.

Караван – обладнаний під житло самохідний транспортний засіб або фургон, що причіплюється до автомобіля.

Караванінг – вид автотуризму, при якому в ролі засобів розміщення використовують караван.

Кемпінг – літній, технічно обладнаний табір для автотуристів (наявність зв'язку, водопроводу, можливість технічного огляду автомобілів).

Кліматичний сезон – відрізок часу, що виділяється на основі кількісних та якісних характеристик складових певних природних компонентів (клімату, гідрографічної мережі та ін.).

Кліринг – система розрахунків за послуги, що базується на обліку взаємних вимог сторін, які беруть участь у розрахунках.

Клуб туристів – установа, завданнями якої є пропаганда туризму та екскурсій серед населення, організація масового самодіяльного туризму в приміській зоні, підготовка туристів до категорійних туристських походів (створюються в містах, районах, невеликих підприємствах).

Комфортність ТРС – здатність територіальної рекреаційної системи задовольняти вимоги відпочиваючих.

Лотель – рекреаційне підприємство, призначене для занять кінним туризмом та спортом.

Лукопарк – впорядкована територія луки, що характеризується перевагою відкритих лукових просторів, що становлять більше половини її території, інша частина відводиться під насадження та водойми.

Людський розвиток – безперервний процес збільшення можливостей якісного і кількісного вибору, якому притаманні: можливість тривалий час

вести здоровий спосіб життя; здобувати освіту; доступ до ресурсів, необхідних для забезпечення нормального життєвого рівня.

Мимовільні туристи – категорія, що об'єднує туристів, які не мають фінансової або культурної можливості виїхати за кордон (робітники та службовці середньої та низької кваліфікації, здобувачі освіти, пенсіонери тощо). Навіть у випадку виїзду їх за межі країни проживання вони не мають.

Міграційна рекреація – використання вільного часу для власного задоволення поза межами населеного пункту, що є місцем постійного мешкання.

Міні-курорт – серійний готель на березі моря, що надає клієнту повний набір сервісних послуг за порівняно невелику плату.

Міста-курорти – урбанізовані території, функції яких спрямовані на задоволення потреб у лікуванні (з переважанням помірному режиму) або в розвагах; характеризуються значною кількістю технічних систем, розвиненою сферою обслуговування, що становить основу рекреаційної системи, і майже повністю зміненою, значно окультуреною, "вторинною" природою.

Моніторинг – 1) система спостережень, оцінювання і прогнозування змін стану будь-якого явища чи процесу; 2) спостереження за біологічними об'єктами (окремими видами, угрупованнями організмів, екосистемами) з метою одержання інформації про їхній стан і прогнозування ймовірних змін під впливом глобальних факторів.

Мотивація – система мотивів, яка визначає конкретні форми діяльності або поведінки людини.

Мокемп – установа туризму комбінованого типу (рекреаційне підприємство), до складу якої входить мотель (автотуристський готель), який функціонує протягом року, і кемпінг (функціонує влітку).

Мотель – готель для автотуристів, розташований на автостраді. Традиційно обладнаний гаражем, станцією технічного обслуговування та іншими необхідними службами.

Наземне обслуговування – сукупність послуг, що надаються туристу (за виключенням послуг перевізника) з моменту його прибуття до пункту (країни) призначення.

Об'єкти рекреації – матеріальні тіла, системи, процеси, явища, що створюють умови рекреаційної діяльності, формують її матеріальну основу.

Організаційне забезпечення рекреаційної системи – комплекс заходів, спрямованих на взаємопов'язане управління функціонуванням підсистеми забезпечення відповідно до цільової функції рекреаційної системи шляхом регулювання юридичних, економічних та інших факторів.

Отелерія – сукупність підприємств, які мають в своєму розпорядженні сучасне обладнання і відповідні організаційні можливості для прийому, розміщення, проживання та харчування туристів (повний пансіон або напівпансіон, кімната та сніданок, ресторан).

Пам'ятка містобудування – унікальний містобудівний комплекс, у межах якого сконцентровано визначні пам'ятки історії та культури світового (за списками ЮНЕСКО), загальнодержавного та місцевого значення.

Пам'ятки історії – складова частина соціально-історичних рекреаційних ресурсів (пам'ятні місця, будинки, споруди та предмети, пов'язані а найважливішими історичними подіями в житті народу, розвитком суспільства і держави).

Пам'ятки мистецтва – складова частина соціально-історичних рекреаційних ресурсів (витвори монументального, образотворчого, декоративно-ужиткового та інших видів мистецтва, які використовуються в сфері пізнавального туризму).

Парадори – готелі, що належать державі та побудовані в національному стилі на околицях міст або в сільській місцевості (Іспанія).

Параотелерія – місця прийому туристів, що виникли після Другої світової війни внаслідок економічних (фінансування будівництва нових готелів, реконструкція старих та ін.), психологічних (свобода в проведенні дозвілля, виборі одягу, харчування тощо) та інших чинників.

Парарекреаційні ресурси (ПР) – об'єкти, явища природного, природно-антропогенного, суспільно-історичного, біосоціального, подійного походження, які ні юридично, ні фактично не залучені до туристської індустрії, але характеризуються певним пізнавально-туристським потенціалом (зруйновані або перепрофільовані сакральні споруди, історичні кладовища або окремі поховання, цікаві об'єкти природи, історичні комунікації, окремі інженерні споруди або їх елементи, суспільні події тощо).

Периферійна зона національних парків – територія, що призначена для забезпечення інтенсивної рекреації й розміщення матеріальної бази туризму (основні туристські споруди, відкриті басейни, заклади для активного відпочинку, впорядковані пляжі та інші споруди, пов'язані з організацією масового відпочинку).

Подорож – поїздка або пересування пішки до іншої, ніж постійне місце проживання, місцевості або країни з будь-якою метою, що включає заняття, що оплачується, в цій місцевості або країні.

Подорож інформаційно-рекламна – туристська подорож, що здійснюється з метою ознайомлення з особливостями маршруту для підготовки серії інформаційно-рекламних матеріалів.

Припустимі рекреаційні навантаження – межа інтенсивності впливу рекреаційних навантажень на природні комплекси, при досягненні якої природна система в цілому не втрачає здатності до самовідновлення, тобто процеси рекреаційної дигресії є оборотними.

Природний потенціал часу – здатність лісових насаджень позитивно впливати на психічний та фізичний стан людини, забезпечувати відновлення її працездатності та підвищення продуктивності праці.

Режим заповідний – повністю або частково обмежене втручання людини в природні процеси на основі підтримки екологічної рівноваги для збереження

видів живих організмів (їх угруповань) і елементів неживої природи (геологічні пам'ятки природи).

Резерват – загальна назва території, що охороняється (пам'ятки природи, заказники, заповідники); природна територія заповідно-еталонного або ресурсозахисного типу.

Рекреалогія – галузь знань про причини та способи здійснення рекреаційної діяльності як невід'ємної складової життя кожної людини та суспільства, соціально-культурні, економічні, антропо-екологічні механізми організації цієї діяльності та її наслідки.

Рекреаційна водойма – водний об'єкт (або його частина) природного або штучного (антропогенного) походження (річка, озеро, водосховище, ставок та ін.), призначений для задоволення рекреаційних потреб населення.

Рекреаційна система – Керована, частково самокерована система, що складається із взаємопов'язаних підсистем: відпочиваючих, природних і культурних комплексів, інженерних споруд, органу управління, обслуговуючого персоналу.

Рекреаційна сукцесія – послідовна зміна стереотипів рекреаційної діяльності (поведінки відпочиваючих).

Рекреаційна територія – складова земельного фонду, що використовується в туризмі, лікуванні та відпочинку; система взаємопов'язаних природних, природно-соціальних і соціальних компонентів, функціонування яких покликано забезпечувати рекреаційний попит населення.

Рекреаційне навантаження – показник, що характеризується кількістю рекреантів на одиницю площі за певний період. Визначають шляхом обліку часу перебування рекреантів на пробних площах або в лісовому масиві (лісопарку, парку, зоні відпочинку), а також розраховують для всієї території.

Рекреаційне об'єднання – в морфоструктурному плані – сукупність підприємств, комбінатів і з'єднань, пов'язаних між собою своєрідним каркасом - мережею шляхів сполучення та маршрутів.

Рекреаційне освоєння – багатосторонній процес пристосування території для певних видів рекреаційних занять та їх комбінацій. Процес історичного розвитку просторової рекреаційної функції включає 3 стадії: формування, стабілізації, деградації.

Рекреаційне підприємство – низова ТРС (див. територіальна рекреаційна система), елементарна ланка в ієрархії рекреаційних систем (санаторій, турбаза, пансіонат, туристський теплохід, будинок рибалки тощо).

природних, технічних і соціальних об'єктів, процесів і явищ, серед яких відбувається рекреаційна діяльність.

Рекреаційний вузол – просторове поєднання рекреаційних систем різного функціонального профілю, ієрархії, планових і самодіяльних туристських маршрутів у межах міського або інші поселення, яке містить розвинуту рекреаційну інфраструктуру.

Рекреаційний ефект – стан рекреанта як наслідок, підсумок, результат (позитивний або негативний) рекреаційного процесу; психофізіологічна

реакція (об'єктивна і/або суб'єктивна) на проходження рекреаційного циклу (одно-, дводенного, тижневого, відпускнуго, сезонного тощо).

Рекреаційний кадастр – систематичне зведення, що містить якісний і кількісний опис природних об'єктів та явищ рекреаційного призначення і складається з географічної характеристики, даних про динаміку, ступінь дослідження об'єкта чи явища, рекомендацій з використання, перелік за.

Рекреаційний комбінат – взаємопов'язане поєднання однотипних підприємств, що характеризуються чітко вираженою спеціалізацією на певному циклі рекреаційних занять.

Рекреаційний комплекс (РК) – це сукупність галузей і видів економічної діяльності, які забезпечують рекреаційними послугами населення країни, регіону, міста та створюють необхідні передумови для нормального функціонування рекреаційно-туристичного господарства.

Рекреаційний ландшафт – підтип антропогенного ландшафту; геотериторіальна система, в якій тісно взаємопов'язані природні і антропогенно-техногенні елементи; підтип географічних систем, що беруть участь у відтворенні ресурсів та умов природного середовища, психофізичної енергії населення.

Рекреаційний простір – частина соціального простору, що використовується для рекреаційної діяльності; формується внаслідок діяльності відпочиваючих і організаторів відпочинку.

Рекреаційний район – частина рекреаційного регіону, що включає курорти однакового профілю, зони відпочинку та центри туризму в межах територіального поєднання географічних ознак і факторів, а також рекреаційних ресурсів.

Рекреаційний регіон – ТРС, до складу якої входять підсистеми тривалого та короткочасного відпочинку, санаторно-курортного лікування і туризму, управління, обслуговування, транспорту, переважно в межах економічного району.

Рекреаційний час – частина соціального часу особистості, групи, суспільства, що використовується для збереження, відтворення та розвитку фізичного, духовного здоров'я та інтелектуального вдосконалення.

Рекреаційні заклади – спеціалізовані заклади короткочасного (щоденного, щотижневого) та тривалого розміщення людей, призначені для задоволення їх рекреаційних потреб (лікувально-оздоровчих, культурно-освітніх і спортивних), розташовані поза межами місць постійного проживання.

Рекреаційні зміни – антроподинамічна дигресія складу, структури та функціонування ціноекосистем, насамперед, завдяки значному ущільненню ґрунту, знищенню рослин, дрібних тварин та ін.

Рекреаційні ресурси – це компоненти природного середовища і феномени (об'єкти, явища) соціокультурного характеру, які, завдяки певним властивостям, можуть використовуватись для рекреаційної діяльності.

Рекреаційні ресурси культурно-історичні – складова частина рекреаційних ресурсів; матеріальні об'єкти, що несуть семантичну та естетичну інформацію і можуть бути використані в екскурсійній діяльності для

забезпечення специфічних потреб людини у спілкуванні з культурним надбанням суспільства.

Рекреаційні ресурси природні – природні та природно-технічні геосистеми, тіла та явища природи (в т.ч. і риси її територіальної різноманітності), що мають комфортні властивості для рекреаційної діяльності та придатні для використання з метою організації відпочинку та оздоровлення населення.

Рекреаційні суспільні потреби – потреби у відновленні фізичних, духовних, психічних сил і всебічному розвитку всіх членів суспільства.

Рекреаційно-гідрологічне районування – частковий вид природно-географічного районування, що базується на обліку характеру та ступеня рекреаційного освоєння природних та штучних гідрологічних об'єктів (морів, річок, озер, водосховищ та ін.), зокрема, прирічкових та приморських територій.

Рекреаційно-господарський потенціал – основні фонди, за допомогою яких відбувається пряме виробництво, продаж товарів і надання послуг рекреантам, додаткові засоби праці, що безпосередньо не беруть участі у даному процесі, але сприяють поліпшенню умов рекреації.

Рекреаційно-лікувальний тип ТРС – рекреаційна система, що характеризується лікуванням як основною функцією і спирається на використання основних природних факторів (мінеральні води, лікувальні грязі, кліматичні умови).

Рекреаційно-оздоровчий тип ТРС – рекреаційна система, головною функцією якої є відновлення і розвиток фізичного та духовного потенціалу людини, профілактика захворювань, зняття виробничої (фізичної та нервової) втоми.

Рекреаційно-пізнавальний тип ТРС – рекреаційна система, основною функцією якої є духовний розвиток людини під час екскурсій, що здійснюється шляхом споживання природних та культурних цінностей.

Рекреаційно-спортивний тип ТРС – рекреаційна система, основною функцією якої є фізичний розвиток людини під час фізичних занять з тренувальним режимом (спортивні ігри, змагання, альпінізм, мисливство, рибальство).

Рекреаційно-туристські ресурси – це сукупність природних, природно-технічних, соціально-економічних комплексів та їх елементів, що сприяють відновленню та розвитку фізичних і духовних сил людини, її працездатності та за сучасної і перспективної структури рекреаційних потреб.

Рекреація – форма соціального руху і антропогенного впливу на природні комплекси, мета якого полягає у відновленні людиною психофізичної енергії, втраченої в процесі трудової, навчальної, побутової діяльності тощо.

Ресурси спортивного туризму – природні, природно-технічні геосистеми, тіла, явища природи, що мають специфічні якості (важкопрохідність, наявність та характер перешкод, малозаселеність) і визначаються метою категорійних спортивних подорожей.

Ресурсно-рекреаційний паспорт території – посвідчення певного просторового об'єкту, що розкриває наявність, структуру, спеціалізацію,

використання природних, природно-антропогенних, соціальних, біосоціальних рекреаційних ресурсів в його межах; зведення кількісних і якісних показників і характеристик.

Ретрорекреаційні реконструкції – комплекс заходів, спрямований на відновлення, реконструкцію та реставрацію соціально-історичних, природних рекреаційно-туристських ресурсів (пам'яток архітектури і природи, монументального та образотворчого мистецтва, некрополів тощо), частково або повністю.

Різноманітність ТРС – властивість, що відображає можливість поділу множини на підмножини, класифікацію та об'єктивні відмінності різних ТРС.

Рекреаційно-ресурсний потенціал – сукупність природних і антропогенних факторів, необхідних для рекреаційного використання (кліматичні і ландшафтні умови, морські акваторії та їх узбережжя, джерела водозабезпечення, інженерно-будівельні, ґрунтово-рослинні умови тощо).

Ротель – установа туризму, що призначена для літнього відпочинку автотуристів, які подорожують на автомобілях з трейлерами або в кемперах.

Рьокан – готель у традиційному японському стилі. При вході відвідувачі скидають взуття та взувають традиційне японське.

Санаторій (санаторій-профілакторій) – рекреаційне підприємство (низова ТРС), лікувально-профілактичний заклад, призначений переважно для курортного лікування на основі використання клімато- та фізіотерапії, дієти, спеціального режиму дня тощо.

Синергетика – галузь, знання про складні системи.

Спелеотуризм – один із видів активного туризму, основним фактором розвитку якого є наявність спелеоресурсів (печери, лійки, підземні озера та інші карстові форми). Протягом 30 останніх років на території України було відкрито та вивчено близько 1100 нових печер.

Спортивно-тренувальні угіддя – природні комплекси, що забезпечують можливість проведення навчальних, тренувальних занять (пересування по схилах, скелях, подолання перешкод).

Стрес – стан напруження організму; сукупність фізіологічних реакцій, що виникають в організмі людини як реакція на вплив несприятливих факторів.

Стійкість ТРС – властивість, яка відображає здатність системи зберігати протягом тривалого часу заданий їй стан, протистояти зовнішнім та внутрішнім (що виходять з підсистем) впливам.

Суб'єкти рекреації – люди, що здійснюють рекреаційну діяльність відповідно до своїх стандартів. Надання рекреаційних послуг окремому рекреанту називають туром.

Суб'єкти туристської діяльності – це підприємства, заклади, організації незалежно від форм власності, а також фізичні особи, які зареєстровані відповідно до чинного законодавства на здійснення діяльності з надання туристичних послуг.

Територіальна рекреаційна система (ТРС) – форма організації рекреаційної діяльності на певній території, що забезпечує функціональний

взаємозв'язок, взаємодію та координацію всіх підсистем, блоків і елементів рекреаційного господарства для надання послуг відпочинку.

Територіально-рекреаційний комплекс (ТРК) – Особлива форма територіальної організації господарства, яка формується в процесі взаємопов'язаного розвитку рекреаційної та інших видів господарської діяльності на компактній території, що має специфічні соціально-економічні і природні характеристики.

Територіально-туристський комплекс (ТТК) – 1. Складне територіально-господарське утворення, сукупність туристських закладів, підприємств сфери обслуговування, об'єднаних тісними економічними та виробничими зв'язками і спільним використанням рекреаційних ресурсів території.

Технічне забезпечення рекреаційної системи – сукупність властивостей технічних засобів і споруд, що забезпечують реалізацію цільової функції системи; виділяють 3 основні типи засобів: цільового забезпечення (екскурсійне, культурне тощо), розміщення та харчування, транспорту.

Трудове забезпечення рекреаційної системи – сукупність живої праці, необхідної для технічного й організаційного забезпечення функціонування рекреаційної системи.

Туризм – сукупність відносин і явищ, які виникають в процесі подорожі та перебування людей поза межами їх постійного місця проживання, якщо перебування не перетворюється на тривале проживання або тимчасове заняття заради заробітку; всі види переміщення населення.

Туристична індустрія (діяльність) – сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (туристичні фірми, агенції й оператори, а також готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, розваг, спорту та ін.).

Туристський продукт – набір послуг, що входять у вартість туристської поїздки за певним маршрутом з комплексним обслуговуванням.

Туристський пункт – одиничний туристський об'єкт, первинна ланка туристського районування, функціонування якого базується на використанні природного (соціального) рекреаційного потенціалу місцевості (турбаза, кемпінг, мотель, туристський поїзд тощо).

Туристський центр – функціонально-планувальний центр туристської зони, вузловий пункт туристських маршрутів; місце розташування основних підприємств і установ туристського обслуговування, об'єктів господарського призначення, загальних для зони; місце зосередження адміністративних послуг.

Туристські послуги – специфічний вид споживчих послуг, до яких входять послуги готельної сфери, підприємств громадського харчування, станції ремонту та обслуговування, пунктів прокату, підприємств розваг і відпочинку.

Туристсько-рекреаційна зона – це частина території держави із значним природним, рекреаційним та історико-культурним потенціалом, на якій вводиться спеціальний правовий режим з метою ефективного його

використання та збереження, а також активізації підприємницької діяльності у сфері рекреації.

7.3. Рекомендована література

1. Божидарнік Т. В. Міжнародний туризм: навч. посіб./ Т. В. Божидарнік, Н. В. Божидарнік, Л. В. Савош та ін., – К.: «Центр учбової літератури». 2012. 312 с.
2. Великочий В.С. Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство»/ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника / укладачі В.С. Великочий, О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець. - Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М.. 2015. - 254 с .
3. Головня О. М., Ставська Ю. В. Міжнародний туризм. : навч. посіб. Вінниця: Друк, 2020. 313 с. Рек. до друку ВР ВНАУ (протокол № 13 від 26 черв. 2020)., 2020.
4. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями: підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. – Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К». 2017. 322 с.
5. Король О.Д. Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл. Монографія. - Чернівці: 13 Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2018. – 512 с.
6. Макогін З. Я. Міжнародний туризм [Текст] : навч. посіб. / Макогін З. Я. ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. - 395 с. : рис. - Бібліогр.: с. 369-381.
7. Парфіненко А. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища / А. Парфіненко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2020. Вип. 126. Ч. 1. С. 12–23.
8. Зайцева В. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі / В. Зайцева, О. Корнієнко // Вісник Запорізького національного університету. 2022. № 2 (8). С. 55–65.
9. Danylyshyn Bohdan, Olshanska Oleksandra, Zabaldina Yuliia, Mazurets Roman, Khlopiak Sergii, Pivnova Liliia. Designing a Marketing Strategy for the Development of Industrial Tourism in the Region. Journal of Optimization in Industrial Engineering. Volume 14, Issue 1 - Serial Number 29 Winter and Spring 2021. pp. 19-26. (Scopus)
10. Kostynets V., Kostynets Iu., Olshanska O. Pent-up Demand's Realization in the Hospitality Sector in Context of COVID-19 // Journal of International Studies. 2021. №1. Vol.14. (Scopus, Q2)
11. Mashika, H., Davydenko, I., Olshanska, O., ...Komarnitskyi, I., Lypnytska, Y. Modelling of Development of Ecological Tourism. International Journal of Scientific and Technology Research. 2020. No. 9(4). pp. 683–688. (Scopus)
12. Ольшанська О.В. Сучасні напрямки розвитку готельних послуг на світовому ринку / М. М. Єрмошенко, О. В. Ольшанська, В. В. Костинець // Актуальні проблеми економіки. 2020. № 7-8. С. 110-118.

13. Денисенко М.П., Ольшанська О.В., Григорчук Д.В. Розвиток міжнародного туризму в контексті прогнозів всесвітньої туристичної організації. Вчені записки Університету «КРОК». №4 (56). 2019. С. 41-47.
14. Oleksandra Olshanska, Yuliia Tymoshenko. Foreign investment efficiency in Ukraine. Журнал стратегічних економічних досліджень (Journal of Strategic Economic Research). 2021. № 6. С. 54-63.
15. Olshanska O., Khmelevskyi M., Hryhorchuk D. Innovation-driven Opportunities and Solutions to Promote Europe-oriented Tourism Development in Ukraine. Journal of Strategic Economic Research. 2021. №2. С. 31-40.
16. Ольшанська О.В., Палієнко С.В., Коротєєва А.В. Інформаційні технології в бізнес-плануванні туристичних компаній: інновації та ефективність у використанні рекреаційних ресурсів // Актуальні проблеми економіки. 2024. № 12 (282). С. 192-201.

7.4 Інформаційні ресурси

1. <https://www.unwto.org/> - сайт всесвітньої туристської організації
2. <https://www.tourism.gov.ua/> - сайт державного агентства розвитку туризму
3. <https://mkip.gov.ua/> - сайт Міністерства культури та інформаційної політики України 16
4. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - сайт Державної служби статистики України
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> – Закон України про туризм від 15.09.1995 № 324/95-ВР.
6. https://dnaop.com/html/29636/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4268_2003 ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Кафедральна дошка для проектору	Ноутбук, проектор
Практичне заняття	Кафедральна дошка для проектору	Ноутбук, проектор